

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Зімін О.В., Томчик О. М.

ХОЛОДИЛЬНА ТЕХНІКА
І ТЕХНОЛОГІЯ

Посібник до практичних занять

Одеса 2021

Зімін О.В., Томчик О. М. Холодильна техніка і технологія: Посібник до практичних занять. Одеська національна академія харчових технологій, 2021. – 9 с.

Придбання стійких навичок у рішенні практичних завдань досягається в процесі активної самостійної роботи над навчальним матеріалом при підготовці до практичних занять, а також при виконанні домашніх завдань з курсу: «Холодильна техніка і технологія».

Посібник до практичних занять призначено для студентів спеціальності 142 «Енергетичне машинобудування», галузі знань 14 «Електрична інженерія»

Рецензент: д-р технічних наук, завідувачий кафедри холодильних установок і кондиціонування повітря М. Г. Хмельнюк

Розглянуто та рекомендовано до видання на засіданні кафедри холодильних установок і кондиціонування повітря.

Протокол № 7 від 26.02.2021 р.

Розглянуто та рекомендовано до видання на засіданні Ради зі спеціальності 142 «Енергетичне машинобудування» галузі знань 14 «Електрична інженерія»

Протокол № 6 від 26 лютого 2021 р.

Зміст

1.	Вступ.....	4
2.	Програма початкової дисципліни	5
3.	Рекомендована література.....	9

1. Вступ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є виробництво та застосування штучного холоду в агропромисловому комплексі, підприємствах торгівлі та інших галузях промисловості при помірно низьких температурах.

Міждисциплінарні зв'язки: фізика, хімія, електротехніка, гідрогазодинаміка, технічна термодинаміка, тепломасообмін.

Мета та завдання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни «Холодильна техніка і технологія» є придбання студентами знань щодо улаштування, експлуатації та основам проектування холодильних установок різного призначення.

Основне завдання дисципліни «Холодильна техніка і технологія» є вивчити широке коло питань, яке пов'язано з виробництвом та застосуванням штучного холоду в агропромисловому комплексі, підприємствах торгівлі та інших галузях промисловості при помірно низьких температурах.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати :

- устрій і основні характеристики апаратів холодильних установок;
- принципові схеми розподілу холодильного агента і холодоносія між охолоджуючими приладами;
- основні схеми машинних відділень холодильників;
- сучасні теплоізоляційні і пароізоляційні матеріали, їх властивості;
- основні будівельно-ізоляційні конструкції холодильників;
- основи експлуатації холодильних установок;
- основи проектування холодильників;
- устрій холодильників і холодильне устаткування камер;
- основи технології збереження харчових продуктів;
- основи технології охолодження і заморожування харчових продуктів.

вміти :

- складати схеми трубопроводів реальних холодильних установок;
- виконувати інженерні ескізи апаратів холодильних установок;
- складати планування холодильників;
- розраховувати товщину теплоізоляційних і пароізоляційних матеріалів у будівельно-ізоляційних конструкціях;

- розраховувати теплоприпливи до охолоджуваних об'єктів і холодильного устаткування машинних відділень від різних джерел;
- аналізувати режим роботи холодильної установки і давати рекомендації з усунення відхилень від нормального режимові роботи.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. «Холодильні підприємства. Холодильне обладнання. Охолоджувальні системи. Холодильна ізоляція. Машинні відділення. Основи експлуатації холодильних установок».

№№ тем	Зміст	Обсяг (год.)	Література (із зазначенням сторінок)
1	2	3	4
1.1	Вступ. Мета і зміст дисципліни. Визначення холодильних установок, їх призначення. Класифікація й особливості холодильних установок різноманітних галузей промисловості, торгівлі та сільського господарства. Поняття про безперервний холодильний ланцюг.	3	[1], с. 4...6 [5], с. 9...15
1.2	Визначення та класифікація холодильників. Класифікація охолоджуваних приміщень, їх характеристики та обладнання. Загальні відомості про обладнання машинних відділень.	4	[1], с. 6...8 [5], с.215...224
1.3	Визначення, класифікація, конструкції і характеристики конденсаторів, охолоджувальних приладів та випарників щодо охолодження холодоносіїв.	4	[4], с.166...220 [5], с. 19...40
1.4	Визначення, класифікація, конструкції і характеристики допоміжного обладнання холодильних установок (проміжних посудин, теплообмінників, переохолодників, масловіддільників та інших).	4	[4], с.221...245
1.5	Визначення і класифікація охолоджувальних систем. Вимоги до них. Безнасосні прямоточні охолоджувальні системи безпосереднього випаровування холодоагенту: простіша з віддільником рідини, з теплообмінником.	4	[1], с. 8...16 [5], с. 50...54
1.6	Кратність циркуляції холодильного агенту. Безнасосна прямоточна охолоджувальна система безпосереднього випаровування з самоциркуляцією холодоагенту.	4	[1], с. 17...18 [5], с. 55..56
1.7	Термогідравлічні процеси в системах із самоциркуляцією. Вплив гідростатичного стовпа рідкого холодоагенту на теплопередачу охолоджувальних приладів.	4	[1], с. 18...21 [5], с 55...56
1.8	Методи та системи видалення інею з теплопередавальної поверхні камерних батарей та повітроохолодників безпосереднього випаровування. Призначення та будова розподільного обладнання.	4	[1], с. 21...25 [4], с.398...402

№№ тем	Зміст	Обсяг (год.)	Література (із зазначенням сторінок)
1.9	Насосні охолоджувальні системи з верхньою та нижньою подачею холодоагенту до охолоджувальних приладів. Особливості монтажу й експлуатації циркуляційних насосів перекачування холодоагенту.	4	[1], с. 25...28 [5], с. 61...63
1.10	Холодоносії, що застосовуються у холодильній техніці, вимоги до них, їх властивості. Охолоджувальні системи відкритого та закритого типу з проміжними холодоносіями. Схеми відтавання інею в охолоджувальних системах з проміжними холодоносіями.	4	[1], с. 29...37 [1], с. 63...69
1.11	Призначення холодильної ізоляції, її особливості. Причини зволоження холодильної ізоляції. Визначення початкової зони конденсації вологи у товщі ізоляції. Вплив розташування пароізоляційних шарів на зволоження ізоляції.	5	[1], с. 37...45 [5], с.192...198
1.12	Сучасні теплоізоляційні та пароізоляційні матеріали. Типові будівельно-ізоляційні конструкції огорожень холодильників. Розрахунок товщин теплоізоляційного і пароізоляційного матеріалів.	4	[1], с. 45...48 [3], с. 18...26 [5], с.191, 192
1.13	Склад, розташування машинних відділень, їх холодильне обладнання. Схеми централізованих машинних відділень з одноступінчастими компресорами й агрегатами двохступінчастого стиску.	5	[1], с. 49...52 [5], с.165...176
1.14	Машинні відділення контейнерного виконання. Децентралізовані машинні відділення на базі блочних холодильних машин та мультикомпресорних агрегатів.	5	[1], с. 53...56 [5], с.180...190
1.15	Класифікація систем відведення теплоти конденсації. Процес охолодження води за допомогою атмосферного повітря. Бризкальні басейни та градирні холодильних установок: конструкції і основні характеристики.	5	[1], с. 56...62 [5], с. 75...78
1.16	Випарні конденсатори: конструкції та характеристики. Схеми підключення атмосферних водоохолодників до конденсаторів. Порівняння різних способів відведення теплоти конденсації.	4	[1], с. 57,62,63 [5], с.177...179
1.17	Мета експлуатації холодильних установок. Організація експлуатації холодильних установок різного призначення.	4	[1], с. 63...66 [5], с. 401
1.18	Підготовка до пуску, пуск та зупинка холодильних установок одноступінчастого стиску з поршневыми та гвинтовими компресорами. Особливості пуску холодильних установок при високому тиску холодильного агента в охолоджувальній системі.	5	[1], с.66, 67 [4], с.519...521
1.19	Особливості пуску та зупинки холодильних установок двохступінчастого стиску.	3	[1], с. 67, 68 [4], с.523,524

№№ тем	Зміст	Обсяг (год.)	Література (із зазначенням сторінок)
1.20	Оптимальний (нормальний) режим роботи холодильних установок. Методи регулювання режиму роботи холодильних установок.	5	[1], с. 69...71 [5], с.402...403
1.21	Відхилення від оптимального режиму роботи при експлуатації холодильних установок, їх негативні наслідки. Зовнішні ознаки, причини й методи усунення ненормальностей. Можливі аварійні ситуації при експлуатації холодильних установок, методи їх запобігання.	5	[1], с. 72...76 [5], с.403...407

Змістовий модуль 2. «Основи проектування холодильників. Основи холодильної технології харчових продуктів»

№№ тем	Зміст	Обсяг (год.)	Література (із зазначенням сторінок)
2.1	Фактори, що впливають на створення холодильника. Характеристика будівельно-ізоляційних конструкцій холодильників різних типів. Переваги та недоліки одноповерхових та багатоповерхових холодильників. Методи запобігання промерзанню ґрунту під підлогами холодильників.	4	[2], с. 5...10 [3], с. 6...12 [5], с.216...221
2.2	Визначення основних будівельних розмірів охолоджуваних приміщень. Визначення місткості камер. Складання планування холодильника.	4	[2], с. 10...14 [3], с.13...17
2.3	Мета розрахунку теплоприпливів в охолоджувані приміщення, особливості цього розрахунку. Розрахунок теплоприпливів через огороження від різниці температур ззовні й усередині, а також від сонячного випромінювання. Розрахунок теплоприпливів через підлогу, розташовану на ґрунті.	5	[2], с. 14...26 [3], с. 27...39
2.4	Розрахунок теплоприпливів від вантажів при їх холодильній обробці. Розрахунок теплоприпливів із зовнішнім повітрям при вентиляції охолоджуваних приміщень.	5	[2], с. 27...39 [3], с. 40...53
2.5	Розрахунок експлуатаційних теплоприпливів від різних джерел. Розрахунок теплоприпливів від дихання плодів і овочів.	5	[2], с. 40...49 [3], с. 54...65
2.6	Визначення розрахункового теплового навантаження охолоджувальних приладів. Визначення розрахункового теплового навантаження компресорів, конденсаторів та розсільних випарників. Підбір холодильного устаткування.	5	[6], с. 22...23 [2], с. 50...54 [5], с.227...228

№№ тем	Зміст	Обсяг (год.)	Література (із зазначенням сторінок)
2.7	Властивості харчових продуктів при низьких температурах. Класифікація камер зберігання харчових продуктів. Вимоги, які пред'являють до них. Рівноважні значення температури камери, відносної вологості повітря камери й температури продукту, що зберігають.	4	[2], с.54...62 [5], с.235...238 [7], с.106...143
2.8	Охолодження і заморожування харчових продуктів. Процеси тепловологісної обробки повітря біля охолоджувальних пристроїв у камерах зберігання. Абсолютна й відносна усушка продуктів, що зберігаються. Методи зниження витрат від усушки продуктів.	4	[2], с. 62...67 [5], с.224...227 [7], с.166-172
2.9	Технологічні умови зберігання заморожуваних харчових продуктів. Охолоджувальні прилади та їх розміщення у камерах зберігання заморожуваних продуктів. Системи повітророзподілу.	4	[2], с. 67...74 [5], с.238...242
2.10	Теплозахисна оболонка, панельна система охолодження, динамічна ізоляція, активне зволоження повітря у камерах зберігання заморожуваних продуктів.	4	[2], с. 75...77 [5], с. 243
2.11	Технологічні умови зберігання та холодильне обладнання камер зберігання охолоджених харчових продуктів. Охолоджувальні прилади та їх розміщення у камерах. Системи повітророзподілу.	4	[2], с. 77...79 [7], с.58...87
2.12	Підтримання температурно-вологісних режимів у камерах зберігання охолоджених продуктів під час низьких температур атмосферного повітря.	4	[2], с. 79...81 [5], с.244...246 [7], с.58...87
2.13	Особливості зберігання охолоджених плодів та овочів. Регулювання параметрів повітря у штабелі продуктів, які дихають. Система активного вентилявання штабеля. Камери й контейнери для зберігання плодів та овочів у регульованому газовому середовищі.	6	[2], с. 81...85 [5], с.224...225 [7], с.163...166

3. Рекомендована література

1. Холодильні установки. Підручник. Під заг. ред. І. Г. Чумака. – Одеса: «Пальміра», 2006. – 552 с.
2. Мальгина Е. В. Мальгин Ю. В. Суедов В. П. Холодильные машины и установки. – М.: «Пищевая промышленность», 1980. 592 с.
3. Чумак І. Г. Холодильні установки. Проектування. – Одеса: «Одеса-друк», 2006. – 455 с.
4. Богданов С. Н., Иванов О. П., Куприянов А. В. Холодильная техника. Свойства веществ: Справочник. Изд. 3-е, перераб. и доп. М.: Агропромиздат, 1985. – 208 с.
5. Цинман М. М., Янюк В. Я. Холодильники для фруктов. – М.: «Пищевая промышленность», 1969. – 201 с.
6. Чумак І. Г., Кочетов В. П. и др. Транспортировка и хранение тропических плодов: Учебное пособие. – Одесса: «Рефпринтинфо», 2004.– 315 с.
7. Головкин В. А. Холодильная технология пищевых продуктов. – М.: «Легкая и пищевая промышленность», 1984. – 240 с.